

NEKI FAKTORI ODGOJNOG DJELOVANJA U PORODICI

Porodica je oduvijek bila veoma značajan faktor u formiranju ličnosti djeteta. Iz tih razloga, s pravom se obraća pažnja na odgojni uticaj porodice, a posebno u analiziranju mana i poremećaja u ponašanju.

Najveće značenje za dijete ima porodica u prvim periodima njegovog razvoja, pri njegovom uključivanju u društvo. Porodica je društvo u malom. U njoj se začinju prvi međusobni odnosi- odnosi prema roditeljima, braći, sestrama, prema najbližoj okolini. Od ovih realizacija zavisi kasniji odnos prema društvu. Prema broju članova porodica može biti kompletna (potpuna) i deficitarna (nepotpuna) ako nadostaju otac ili majka.

Posebno nedostatak jednog roditelja naročito utiče na emocionalan razvoj djeteta, s druge strane u suviše brojnim porodicama postoji mogućnost stalnih konflikata, loših primjera.... Pogled na svijet porodice je mnogo značajniji nego što se obično misli. Od pogleda porodice na svijet zavisi njeno uključivanje u društvo, sradnja sa odgojnim institucijama (misli se na dečije ustanove, organizacije, škole). Ako porodica ne priznaje odgojne ciljeve ovih institucija sradnja je ozbiljno poremećena. Tada dolazi do nesporazuma koji su, u prvom redu, štetni za dijete, jer je ono dovedeno u situaciju da se koleba.

Cjelokupni porodični život treba da je prožet harmonijom, slogom, toplinom, prisnom, zdravom porodičnom atmosferom.

Roditelji su nosioci ovih odnosa.

Njihova međusobna ljubav, poštovanje, uvažavanje i iskrenost imaju posebnu ulogu u postizanju porodične harmonije.

Ukoliko nema porodične harmonije, ni najpravičniji postupci prema djeci neće donijeti željene rezultate. Roditelji treba da imaju ljubavi za djecu, da imaju povjerenje u njih, da steknu njihovu ljubav i njihovo povjerenje. Atmosfera izgrađena na ovoj osnovi zdrava je i pogodna za odgojno djelovanje roditelja i za njihov autoritet.

Pitanje kako njegovati i razvijati ljubav i poštovanje prema roditeljima, odnosno kako razvijati i njegovati roditeljski autoritet često se postavlja ovo pitanje.

To roditelji znaju i osjećaju pogotovo kad se radi o djeci starijeg uzrasta.

Mi u školi ponekad čujemo da roditelji kažu: "Ja ne znam šta ću s mojim djetetom. Sve sam pokušao, ali ne ide, pa ne ide. Moje dijete više nije onakvo kakvo je bilo". Kad roditelji osjećaju da ga dijete ne sluša, to je već pitanje autoriteta. Ponekad se pronalaze različiti uzroci ovoj pojavi, ali rijetko u sebi i svome stavu.

Ipak moramo poći od sebe i upitati se u čemu smo pogriješili.

Pravilan odnos djeteta prema roditeljima odgaja se posrednim i neposrednim putem. **Djeci je potrebna ljubav, ona moraju da osjete da su voljena, oni ljubav očekuju i od majke i od oca.**

Pogrešno je mišljenje da je majka nosilac nježnosti, a otac autoritet, te uloge se ne bi smjele tako podijeliti. Nježnost se dijeli između roditelja kao i autoritet.

U odgoju autoriteta lični primjer roditelja je veoma značajan. Pogrešno je misliti da dijete odgajamo samo onda kada razgovaramo s njim, jer odgajamo ga u svakom momentu i to ne samo riječima već i svim našim postupcima.

Roditelji su djetetu model koji ono podržava, sa kojim se identifikuje.

Dešava se da roditelji autoritet zasnivaju na pogrešnim osnovama kao što su:

- zasnovan na patrijarhalnim odnosima u porodici,
- izražena ličnost oca kao apsolutnog gospodara u kući,
- zasnovan na strogosti i fizičkom kažnjavanju,
- često je autoritet zasnovan na moralnom ponižavanju i pridikovanju

Roditelji koji su skloni ovoj vrsti autoriteta uvijek viču, grde i često kažnjavaju dijete i za najmanju sitnicu, jer tako misle da će osigurati poštovanje i da tako treba odgajati dijete. Mnogi roditelji u najboljoj namjeri pribjegavaju moralnom ponižavanju i govore da su oni u njihovo vrijeme: „Ja sam bio takav, u moje vrijeme nije bilo tako“. Navedeni postupci stvaraju velike barijere za zbližavanje roditelja i djece

Jedinstvenost roditelja u pogledu cilja koji žele postići u odgoju djeteta, jedan je od neophodnih uslova odgoja.

Djecu je potrebno još od malena navikavati na određeni režim ishrane, spavanja, na određeni režim porodičnog života. Tako se počinje sa sistematskim postupcima koji kasnije postaju navike djeteta.

Porodica je komplikovana društvena tvorevina, ali isto tako često je ranjiva, krhka, promjenljiva, te su česte oscilacije zadovoljstva, sreće i raspoloženja.

Odgojni efekti porodice su veoma složeni i prilično teški za analizu, pored toga porodica treba da u odgoju vidi jedan od najodgovornijih zadataka koje društvo pred nju stavlja.

Pedagog-psiholog
Fatima Čorbo